

## Lausunto kuntalakiluonnoksesta

176/03.00/2014

## Kaupunginhallitus § 155

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot.

Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoanut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta. Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

**Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntalakiluonnoksesta viimeistään 26.8.2014 mennessä. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:**

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisoitintavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, eri-

- tyisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
  - sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
  - kunnallisen puoluerahituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
  - otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
  - toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
  - alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
  - erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)
  - tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
  - tilintarkastuksesta (123 §)
  - tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
  - kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun veloitteesta (15 luku) sekä lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä. Kommentointipyyntö on toimitettu kirjeellä Ulvilan nuorisovaltuuston puheenjohtajalle. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla myös valtiovarainministeriön [www-sivuilla](http://www.sivuilla) osoitteessa [www.kuntauudistus.fi](http://www.kuntauudistus.fi).

Valmistelija: Kaupunginjohtaja Jukka Moilanen

Kaupunginjohtaja:

Ulvilan kaupunki päättää antaa kuntalakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

### **Lakiluonnoksen periaatteet ja tavoitteet**

Ulvilan kaupunki katsoo, että lausunnolla oleva uusi kuntalaki lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä, vahvistaa kunnan poliittista johtajuutta ja antaa kunnille riittävästi mahdollisuuksia järjestää kunnan johtamista, hallintoa ja päätöksentekoa siten, että paikalliset olosuhteet voidaan ot-

taa huomioon nykyistä paremmin.

### **3 luku: valtion ja kunnan suhde**

Kuntatalouden arvioiminen osana julkisen talouden kokonaisuutta kuntatalousohjelmalla on tarkoituksenmukaista. Kun valtion talousarvioesityksen vaikutuksia kuntatalouteen arvioidaan, on osana neuvottelumenettelyä kehitettävä menettely, jolla voidaan realistisesti määrittää kunnan tehtävien ja rahoituksen tasapaino. Perustuslain suojaaman rahoitusperiaatteen toteutumisen kannalta on tärkeää, että kaikki ministeriöt sitoutuvat kuntatalouden tasapainottamiseen.

Kuntien kannalta oleellista valtio - kunta -suhteessa on varmistaa, että valtion toimesta säädettyjen kunnallisten palvelujen lisäämisen tai laajentamisen aiheuttamat lisäkustannukset eivät aiheuta korotustarvetta kuntien tuloveroprosentteihin.

### **5 luku: kunnan asukkaiden osallistumisoikeus**

Kunnan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien monipuoliset mahdollisuudet ja keinot osallistua kunnan toimintaan on tärkeä periaate. Emme kuitenkaan pidä tarpeellisena sitä, että nuorisovaltuusto säädettäisiin pakolliseksi.

### **7 luku: kunnan johtaminen ja kunnanhallitus**

Kuntastrategian korostaminen kunnan koko toiminnan johtamisen välineenä on nykyisessä, monimuotoisessa toimintaympäristössä tärkeää. Sen sijaan seitsemän kohdan esimerkkiluettelo strategiassa huomioitava asioista ei ole järkevää. Luettelo on omiaan kahlitsemaan strategian laatimista mekaanisesti kaavamaiseen malliin.

Poliittisen johdon toimintaedellytysten parantaminen kunnan tehtävien ja toimintakentän muuttuessa yhä haastavammiksi on tarkoituksenmukaista. Sen sijaan poliittisen johdon ja virkamiesjohdon työnjako ja tehtävät on ilmaistu epäselvästi ja osin ristiriitaisesti lakiluonnoksen pykälä- ja perusteluteksteissä. 38 §:n mukaan ”Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta” kun taas ”kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.”. Lisäksi vielä 41 §:n mukaan ”Kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista valmistelua”. Lain perustelutekstissä on lisäksi todettu, että kunnanhallitus ”johtaa kunnan toimintaa käytännössä”. Nämä epäselvät ja osin päällekkäiset tehtävämäärittelyt ovat omiaan lisäämään epäselvyyksiä kunnan johtamisessa ja toimivaltarajoissa. Tärkeää on selkeästi erottaa kunnan operatiivinen johtaminen poliittisesta johtamisesta.

Johtajasopimuksen hyväksyntää valtuustossa ei pidä lainsäädännöksellä määrittää vaan kunnalla on oltava mahdollisuus hyväksyä sopimus myös kunnanhallituksessa. Väljempi sääntely tältäkin osin mahdollistaa

paikallisten olosuhteiden ja johtamiskulttuurin huomioimisen.

### **10 luku: luottamushenkilöt**

Kunnanhallituksen toimintakyvyn turvaamiseksi tilanteessa, jossa edellytetään merkittäviä rakenteellisia muutoksia, olisi syytä arvioida kunnanhallituksen vaalikelpoisuutta uudelleen. Vaalikelpoisuuden rajaaminen kunnanhallitukseen kunnan omalta henkilöstöltä olisi perusteltua. Tätä puoltaa myös kunnanhallituksen lain perusteluissa esitetty rooli ”johtaa kunnan hallintoa ja taloutta käytännössä”. Kunnan henkilöstöllä on edelleen mahdollisuus osallistua kunnan päätöksentekoon valtuutettuina.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

---

Täytäntöönpano:

Lausunto sähköpostitse osoitteeseen [valtiovarainministerio@vm.fi](mailto:valtiovarainministerio@vm.fi)

Lisätietoja:

Kaupunginjohtaja Jukka Moilanen, puh. 050 367 2617

Otteen oikeaksi todistaa:

Ulvilassa 29.8.2014

Timo Nordlund  
keskusarkistonhoitaja